

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Fideli martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

autem eam quoque deducit ad reliquias: & quod desiderabat consequi, & quem admodum optabat videre, ei tradit reliquias tali ornamento confessionis, & tali amictu ornatas martyrij. Atque illa quidem statim circumfusa reliquijs, easque totas complectens, & vnumquodque membrum valde exosculans, & præ gaudio ac desiderio calidas in eas effundens lachrymas, dicebat: Filia iucundissima, filia mihi charissima, filia, quam ego in exercitatione, in silentio, & in laboribus pulchrè educaui, ago tibi gratias, quòd materna præcepta non contempsisti, quòd quæ pollicita fueras, obseruasti, & stetitisti promissis, nec es oblita monitorum: sed adstitisti Christo sponso tuo, vestimento virginitalis induta, variata stigmatibus martyrij, circumdata corona ex lapidibus preciosis: & nunc habitas in loco tabernaculi admirabilis, in domo gloriæ Domini, vbi est habitatio lætantium. Propterea rogo te, chara filia, & mater spiritalis, (Sic enim te inuocare est mihi conuenientius) esto mihi in hac breui & caduca vita bona nutrix senectutis, & pro me ad æternam vitam transmigrante intercedas, communem mihi placans Dominum.

Sophia mi-
ro studio
complecti-
tur eius re-
liquias.

Hæc illa filiorum amans, piaque ac religiosa anus, quæ sciebat, ita vt oportet filias parere & educare, cum dixisset martyri, & eam senilibus amplexa esset & composuisset manibus: egeret autem manu, quæ ei inferuisset in transferendis reliquijs, vt quæ esset, sicut diximus, verula, & ipsi potius esset opus manu & baculo: nullaque ipsi earum transportandarum suppetere ratio, & ideo staret apud se ægrè ferens, & animo anxia, repente duo quidam viri aduenientes, & forma & moribus reuerendi, sanctis manibus subiectis reliquijs, easque cum ipsa sublatis, prope urbem Romam splendide & honorifice deposuerunt: Ad gloriam Dei patris, & Domini nostri Iesu Christi: Cum quo, & cum sancto spiritu illi sit honor & potentia in secula seculorum, Amen.

Cap. 12.

Nota mira-
culū in eius
reliquijs
transferen-
dis.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO HISTORICVS IN FESTIUITATE SANCTI

Fidelis martyris.

OSTIS, fratres charissimi, quia idcirco ad audiendas martyrum Christi victorias frequenter ex institutione Ecclesiastica conuenimus, vt dum eorum gestis instruimur, ad amorem cælestis patriæ, quam viriliter decertantes adepti sunt, feruentius accendamus: dumque illos audimus edicta Regum, minas principum, tribunalia iudicum conuenientes, tot suppliciorum genera percurrisse, pudeat ingenuos fidelium animos saltem carnis suæ vitijs nõ oblitere. Pudendum nanque est, sic bellatorum Christi spectare victorias, vt dum alios triumphalibus titulis insignitos, spolia ex hostibus reportare conspicimus, ipsi in pace domestica surreptentibus vitijs, velut insidiantibus aduersarijs eneruiter succumbamus. Porrò autem beati martyres, & antequàm in certamine sanguinem funderent, diuersis florere virtutibus. Nobis autem, quia pro defensione fidei mori non possumus, consummata victoria est, si in sanctarum conuersatione virtutum viuere studeamus, vt inde nos protinus transferamur ad regnum, vnde illi meruere martyriũ. Ex vitæ quippè meritis, quibus illi obtinere meruerunt sui certaminis palmam, inde nos absque vllò persecutionis obstaculo perducimur ad coronam. Aliud igitur in sanctis martyribus solummodò venerari & admirari debemus, aliud etiam imitari. Admiremur scilicet constanter & ingenuè morientes: imitemur honesta morum conuersatione viuentes. Veneremur in illis, quòd corpus suum pro fide diuersis tradidere supplicijs: imitemur autem, quòd carnem suam antè crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Admiremur illos viriliter morientes, nè vitã ipsi negarent: sed & imitemur per charitatis zelum sanctis exhortationibus insistentes, vt ad vitam & alios traherent. Et vt breuiori quod gestio sermone concludam, tunc memoria martyrum dignè recolitur, si dum mors eorum ingerit audita miraculum, præcedens etiam vita ducitur in exemplum.

18. Octobr.
Cap. 11.

Ecclesia anti-
quiritus, san-
ctorũ Vitas
in festis eo-
rũ populis
confluenti-
bus enarra-
uit.

Sanctos in
quibus imi-
tari debe-
mus.

Eccè beatus martyr iste Fidelis, cuius hodiè festiuitatem colimus, sicut gestorum eius testatur historia, & antequàm martyrij præberetur occasio, vitam martyrio dignam

Festũ S. Fi-
delis mar-
tyris.

dignam duxisse cognoscitur. Nam cum claris natalium titulis fulgeret, & arridente rerum copia, viam mundi posset non ingloriosus arripere, spreto magnarum quorumlibet patrocinio, religioso deuotus Episcopo maluit adherere, ut se patenter ostenderet non ad gratiam vel diuitias anhelare potentis, sed benedictionem potius eligere sacerdotis. Cum quo videlicet non ad litigiorum forensium iurgia, non ad praestigiosa signamenta scenarum, non ad theatralia dignum duxit commeari spectacula, sed martyrum potius carceres visitabat. Et quia deuotus martyribus fuit, quandoque martyr fieri & ipse promeruit. Sic & olim dispensator ille domus regiae Abdias, quia Prophetas centum in specubus absconditos pavit, prophetalem gratiam & ipse postmodum dignè remuneratus accepit. Et qui tunc pane simul & aqua Prophetarum aluit pia sedulitatis ministerio turbam, nunc Prophetiae suae oraculis, caelestibus videlicet alimentis, vniuersam recreat & pascit Ecclesiam. Sic Iosue, qui Moyse, ductori videlicet Israeliticae plebis, obsequium famularis impendit, eidem postmodum plebi & laudabiliter praefuit, & de eius aduersariis cum magna gloria triumphauit. Quid Elisaeum referam, qui dum ab Elia separari nec ad momentum patitur, eius subinde spiritum duplicem promeretur? ac si iam tunc Dominus illud Euangelicum intonaret: **Qui recipit Prophetam in nomine Prophetae, mercedem Prophetae accipiet.**

Enimvero nec solum sanctis martyribus beatus iste Fidelis officium pie humilitatis exhibuit, sed diligentiam suam ad lucrandos etiam eos, qui idolorum erroribus tenebantur, extendit. Et sicut ipse proprijs videtur verbis asserere, dum in seculari militia versaretur, magis diuino parebat imperio, quam terreno, adeo ut nonnullos a profana idololatriae cultura compesceret, & ad veri Dei notitiam salutaris admonitionibus aduocaret. Militaribus quidem castris intererat, sed caelestis militiae signa gerebat. Armatus denique videbatur cum eis admisceri, sed pro caelestibus castris sociare sibi alienae professionis milites satagebat. Quibus nimirum non terrenae militiae balteum, non temporalis stipendij donatiuum, sed caelestis promittebat curiae municipium. Sub terrenae itaque militiae chlamyde pro castris caelestibus stabat, ut de terrena transfugas faceret, quibus numerum militiae caelestis auget. Huic & Dauid simile quid fecisse cognouimus, videlicet cum apud Achis Regem Geth, Saullem fugiens moraretur. Opulenta nimirum spolia de his saepe regionibus auferbat, quibus praedictus Achis imperabat: & ut ait scriptura, percutiebat Dauid omnem terram, nec relinquebat viuentem virum & mulierem, tollensque oues, & boues, & asinos, & camelos, & vestes, reuertebatur, & veniebat ad Achis. Quem cum interrogaret Achis: In quem irruisti hodie? fatebatur ille se contra meridiem Iuda, vel contra regiones Israel in fluxisse. Dauid itaque alienigenae Regi quasi deuotum se, urgente necessitate, praebuerat, sed ex profano eius populo strages plurimas coaceruabat: Beatus vero Fidelis sub seculari professione militiae in prociactu castrorum caelestium desudabat. Propterea mundo, immo principi huius mundi, cui specietenus seruire videbatur, illudens, sequaces quosque satagebat abstrahere, potiorisque militiae coetibus aggregare.

Ille igitur ferro nationes barbaricas obtruncabat: iste gladio spiritus, quod est verbum Dei, a carnali vita, inconditi & reuera barbarici ritus homines occidebat. Ille diuersorum turmas animalium rapuit: hic brutos homines ad Ecclesiae stabulum, & capessendae rationis pabulum vitale perduxit. Ille quaesitus Dei se populo testabatur extitisse contrarium: iste etiam parti fidelium quodam modo se perhibebat obistere, dum secularem militiam videretur cum infidelibus baiulare. Militari nanque professione hoc superficetenus videbatur asserere, quod hereditatem Dei, cuius ipse pars erat, diuersis moribus, velut quibusdam gladijs, oppugneret. Sic nimirum, sic sancta fraus liberius procedebat, dum is, cui suspicio deerat, acquirendis Christo fidelibus insistebat. Videmus igitur quia beatus Fidelis ad coronam martyrij, merito precedente, peruenit, qui lucrands animabus verae charitatis studio & ante martyrium desudauit. Quasi enim bona terra & ferax prius germen sancti operis protulit, & sic deinde triumphalis gloriae lumen excepit. Hinc est enim quod in huius mundi primordio prius terra germinare praecipitur, sequenti vero die luminaria in caelo sunt: quia necesse est nos primo sanctae operationis vitales fructus afferre, ut ad contemplandum summam veritatis lumen valeamus postmodum peruenire. Domum nempè suam supra firmam petram in pace fundauerat, vnde postmodum

dum

Mundo mo-
ritur.

1. Reg. 13.

Iosue 1. &c.

4. Reg. 2.

Matth. 10.

Multos co-
uertit ad
Christum.

1. Reg. 27.

Sub secula-
ribus armis
militiae spi-
rituali va-
cat.

Ephes. 6.

Praecedere
vita merito
venit ad pal-
mam mar-
tyrij.

Gen. 1.

Matth. 7.

dum venti minarum furerēt, dum diuersi suppliciorum fluctus impingerent, immobilis permanebat: & tanquā radix egregij trūci robur prius in occulto conceperat, quo sulca postmodum adulta seges auris impellentibus non cadebat. In pace igitur ex bona operatione promeruit, quod inuictus in persecutionis stadio & imperterritus stetit. Elaborauit in ocio, quod superauit in bello. Intrā pacis mœnia conquisiuit, quod in campo victor obtinuit.

Inter cætera autem meritorum eius insignia, illud quantæ gloriæ est, quod beatus hic & inuictissimus martyr, mox ut capite cæsus est, turbida tempestas & nimia coruscatio dicitur emeruisse? Hoc siquidem diuinæ fuit æquitatis indicium, ut per hoc manifestè claresceret, quod qui martyrem suum recipiebat in gloria, tortores eius dignè terrebat in ira. Ad terrificā dum itaque reprobos coruscatio & tempestas erupit, quibus videlicet comitantibus supernus arbiter ad iudicium venit, sicut per Prophetam dicitur: Ignis ante eum præibit, & in circuitu eius tempestas valida. Porro in morte Domini elementa turbata leguntur. Quantæ ergo dignitatis est, quamque nobilis insigne triumphi, adinstar Dominicæ mortis, etiam in decollatione martyris elementa fuisse commota? ut ex aliqua parte mortis eius moriendo teneret formā, cuius imitatus est viuendo doctrinam.

Illud etiam paruipendendum non est, quod quidam ex persecutoribus à dæmonio perhibetur arreptus, qui nimirum cum promitteret sepulturæ se corpus martyris cum magna reuerentia traditurum, si eo interueniente mereretur à dæmonio liberari, mox ut cadaver martyris tetigit, dæmon abscessit. In hoc etiam eiusdem nostri Redemptoris perspicuè videtur exemplum. Siquidem ex ipsis persecutoribus Domini quicumque mysterium sacrosancti corporis eius attingere meruerunt, à dæmonum iugo soluti sunt, ipso redempti sanguine, quem fuderant. Atque ut in martyrio suo seruus passionem Domini sui videatur quasi pedisequus imitari, dum carnifices principi suo miracula, quæ per beatum martyrem ostensa fuerant, nunciarent, cuiquam talia referre omninò prohibuit, perpetuoque celari territus imperauit. Quis enim hoc audiens, non illud protinus ad memoriam reuocet, quod principes sacerdotum dixere custodibus: Dicite, inquit, quia discipuli eius nocte venerunt, & furati sunt eum vobis dormientibus: & si auditum fuerit à Præside, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. Isti quidem docuere custodes, ut mendacium fingerent: ille præcepit officialibus, ut veritatem silentio supprimerent. Vtrique nimirum veritatis sunt inimici, dum aut commenta fallaciæ nequiter fabricant, aut veritatem silentio malignitatis occultant.

Nos autem, fratres charissimi, qui tam egregij constantiam præliatoris audiimus, qui tantæ virtutis insignia tanquā posita sub oculis intuemur, & ipsi virtutes habere cum Dei omnipotentis auxilio studeamus. Pudeat sub ignauæ torpore languescere, qui alios cernimus cum tanta ad cælum gloria peruenire. Incalescat mens nostra ad agonem certaminis: & si non timet audacter cum hoste configere, non dubitet duce Christo facilem sibi victoriam prouenire. Et quidem nobis minor est labor, cum tamen commune sit præmium. Quis enim nesciat incomparabiliter esse difficilius, gladio ceruicem subdere, quàm gula illecebras cohibere? Quis non malit æstare laboribus, vel nuditate frigescere, quàm flammaram furentium incendia sustinere? Quis non leuius censeat esurire & sirire, quàm radi vngulis, vel bestiarum moribus tradi? An non periculosius est, in publico minantia frementium Regum mandata contemnere, quàm latenter in mente prauis cogitationibus contrariare? semetipsum morti ultro neum tradere, quàm voluntates proprias, & carnis desideria refrenare? Cum itaque minus laborando ad eandem beatitudinem tendimus, cur decertantes in stadio imitari negligimus, ut confortes in patria victoribus existere valeamus? Pugnemus igitur, fratres mei, & infestantium nos vitiorum illecebras amputare curemus: non enim possumus hic gaudere de seculo, & illic regnare cum Christo. Et quidem beatos martyres cum membris diaboli dimicasse cognoscimus: nos autem cum ipso iniquorum capite incederabilis pugnae luctamen habemus. Illi vicerunt eum per membra sua immaniter sæuientem: nos superare præcipimur sub insidiarum fraudibus latitantem. Vtroque modo triumphum de illo gloriosus martyr Fidelis obtinuit, qui in pace per ædificationis gratiam ab eius vinculo nonnullos eripuit, & oblato persecutionis articulo, blandientem nihilominus, & terrentem per sua membra contempsit. Victus vicit, deiectus ascendit, proprium caput gladio sub-

Cur sancto
Dei decol-
lato, tem-
pestas orta sit.

Psal. 49.

Matth. 27.

Demoniz-
cus ad eius
corpus cu-
ratur.

Matth. 28.

Per Christū
datur in
agone vi-
ctoria.

subdidit, & ceruicem diaboli perpetuæ victoriæ pede calcavit. Nunc proculdubio inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat, & cum purpuratis commilitonibus Imperatori suo cælestis harmoniæ carmen alternat. Felici nimirum cōmercio fragilem corporis exiit tunicam, & candidam immortalitatis adeptus est stolam. Caput decollatus amisit, & precioso nunc lapide coronatus incedit. Ille quippè cum remunerat in æterna iam quiete victorem, qui & inter bella dudum protexerat decerantem, Iesus Christus Dominus noster, qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Vides sanctorum animas statim post separationē à corporibus recipi in cælo?

EIVSDEM HYMNVS DE S. FIDELE MARTYRE.

Magna Fidelis merita sancta promit Ecclesia,
Qui morte mortem perdidit, & victor astra petijt.
Abiecto carnis onere, stola vestitur gloriæ:
Terfis ab ore lachrymis, veris potitur gaudijs.

Vt ense cæsus moritur, sæua tempestas oritur,
Sic intentatur impijs vindicta iusti iudicis.
Quendam sed ex tortoribus malus inuadit spiritus,
Mox sanctæ glebæ iungitur, dira pestis excluditur.
Cordis orisque precibus te, martyr alme, petimus,
Nos tua per vestigia ad vitæ ducas præmia.
Sit Patri laus ingenito, sit decus Vnigenito,
Sit vtriusque parili maiestas summa Flamini.

Amen.

SERMO EGREGIVS MEGINHARDI MONACHI DE S. FERRVTIO MARTYRE. HABETVR IN ANTIQVIS MANVSRIPTIS CODICIBVS. NOS EVM IN CAPITA AD MARGINEM DISTINXIMVS.

Prologus Authoris ad Adelgerum Abbatem.

Iacob. 1.
Eccli. 41.

Lib. 1. Tusc.
Quæst.

Charitas
operando
se exercit.

Moguntia
opes & co-
pia.

Domino Adelgero cum grege sibi credito, Meginhardus exiguus, omne datum optimum, descendens à patre luminum. Iuxta laudem sapientiæ veridicam, qui propriam nouit occultare stultitiam, suam præstat abscondenti scientiam. Vndè sæpè rogati in laudem sancti Ferrutij scriptis aliquid edere, maluimus silèdo latere, quàm palàm subsannationi nugas promendo patere. Neque enim minimum nos illa Tulliana declamatio terruit, quæ tepidos sic carpens scriptores intonuit: Mandare quenquam literis cogitationes suas, qui eas nec disponere, nec illustrare possit, nec delectatione aliqua allicere lectorè, hominis est intemperanter abutentis & ocio & literis. Diutina siquidem deliberatione fluctuantes, vacaremus ne, an scriberemus, effectiua tandem illa charitas vicit, quæ non nisi operando ardoris sui flammam exercere nouit. Quæ verò nos tantilli per subarescentis stillam riui, quicquam nos præstare putemus fluctibus Rheni, qui quicquid natura preciosum, quicquid moralitate decorum, quicquid ratione splendidum mundus quadrangulariter teres vsquàm mortalibus effert, diuæ tumidus totum Moguntia confert? Ambrosios enim gremio confouet, qui diuinum vertice mellisui nectaris odorem adspirent: Augustinos, qui diuinitatē inter Cherubim speculari, miris armaria tractatibus adaugeant: Gregorios, qui verbi diuini pabula vigilantissimè ruminantes, in præoptuarijs ex hoc in illud eructuantibus, opportunè promendo recondant. Ibi fons philosophicus prata virentia riuus septenis inundat, gratisque potantes dulcedine terni saporis inebriat. Vndè suppliciter imploramus culminis celsitudinem vestri, quatenus inter aurea gemmeaque, quibus abundatis, poculorum genera, cratera vilis vel gustum non dedignemini, fraternæque mentis munusculum, humilitatis saltem gratia non aspernemini. Sed ecce dum supra vires conamur, sub onere labimur, & ad gressum liberum non valentes erigi, per terram trahimur depressi: vr in nobis impleatur, quod beatus Gregorius humiliter de se profitetur, quia vires quas imperitia denegat, charitas ministrat. Ipsius ergo meritis interue-